

Kennisdag zoet water en ruimtelijke adaptatie, 10 februari 2022

Impressie sessie E: De Stadsgenese voor omgevingsvisie en klimaatadaptatie

Alette van den Hazelkamp (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed), Gilbert Maas (Geo Inspiratie) en Vincent Grond (GrondRR)

In de diverse regioessies het bestuurlijke vraaggesprek zijn vooral veel uitdagingen geschetst. De [stadsgenese](#) reikt een methode aan die het begin van de oplossingen kan geven. Vanaf circa 1900 is het zichtbare deel van de omgeving meer en meer sturend geworden voor ruimtelijke ontwikkelingen, de 2D ruimtelijke ordening. Het natuurlijk systeem in de stad is uit beeld verdwenen, tot en met grijze vlakken op bodem- en ondergrondkaarten. Met een set aan landelijk beschikbare bronnen is het natuurlijk systeem onder de stad te reconstrueren. Nijmegen wordt als voorbeeld toegelicht, dit is voor elke stad in heel Nederland te maken. Op de Basiskaart Natuurlijk Systeem Nederland is te zien welke steden in een vergelijkbare natuurlijke omgeving zitten, dus ook kennis en ervaringen met elkaar zouden kunnen delen.

De volgende stap is de bewoningsgeschiedenis in beeld te brengen. Door vergelijking van oude kaarten uit verschillende perioden, is de snelheid en omvang van veranderingen in de tijd te zien. Ook online zijn hiervoor vele bronnen beschikbaar, zoals de [kaart van de verstedelijking](#), uu.georeferencer.com, hisgis.nl en archieven.nl.

Uit het gesprek met de deelnemers volgt dat klimaatadaptatie 'een dragend verhaal' nodig heeft en de stadsgenese dit verhaal biedt. De stadsgenese reikt een methodiek aan waarmee praktisch invulling kan worden gegeven aan de ambitie om water en bodem sturend te laten zijn bij ruimtelijke planvorming. Erfgoed en natuurlijk systeem vullen elkaar daarbij goed aan. Het cultureel erfgoed brengt daarbij in beeld hoe men vroeger met veel beperkter middelen omging de dreiging van wateroverlast, droogte en overstroming, maar ook naorlogs erfgoed, zoals 'BB-bunkers' zijn te benutten voor klimaatopgaven. Belangrijke meerwaarde van de stadsgenese is dat dit verhaal met betrokkenheid van veel uiteenlopende vakdisciplines tot stand komt, waardoor je inzichten vanuit verschillende achtergronden kan stapelen en tot nieuwe, betere ideeën komt. Bij elk ruimtelijk plan op elk schaalniveau zou een analyse als de stadsgenese meegenomen moeten worden.